

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

<p>Abonnementenprijs per jaar:</p> <p>Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . . . f 2.50</p> <p>Voor Oost-Indië en het Buitenland 4.—</p> <p>Afzonderlijke nummers 0.05</p>	<p>Prijs der Advertentiën:</p> <p>Per vakje f 2.—</p> <p>Bij contract reductie.</p>
--	---

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □

Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Het Tekort aan Ingenieurs in Ned.-Indië (slot). — Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Ned.-Indië. — Na-tentoonstelling te Amsterdam van het Vezelcongres en tentoonstelling te Soerabaja. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Feuilleton. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen.

Het Tekort aan Ingenieurs in Nederl.-Indië.

II. (Slot).

Ook is schr. op den verkeerden weg in zijn verder betoog, waar hij vermoedt, dat om een bepaald „stelsel” vol te houden, aan gediplomeerden van de hoogeschool de voorkeur gegeven zou worden.

Hij vermeent a. v. v.: „Voor 15 of 20 jaren kon men er staat op maken, dat, bijna zonder uitzondering, de gestudeerde menschen voldoende innerlijke beschaving meebrachten, om als leider of afdelingshoofd den goeden toon te kunnen vinden tegenover zijne ondergeschikten. „Studeeren deden meestal zij, die van goeden huize waren, zoodat men steeds een waarborg van karakter en opvoeding had, wanneer men hen in dienst nam.

„Het diploma gaf dan meestal tevens het brevet van algemeene ontwikkeling en beschaving. Niets eenvoudiger dus, dan uitsluitend gediplomeerden aan te stellen.

„Het was wellicht niet geheel billijk tegenover diegenen, wier ouders de hoogeschool-studie niet konden betalen, maar als „stelsel” was het aanhouden van een dergelijke voorkeur in het geheel niet verwerpelijk.

„Zijn nu, zoo vraag ik mij af, de tijden in de laatste twintig jaren zóó veranderd, dat het vorenbedoeld stelsel niet zonder uitzondering meer kan worden doorgevoerd?”

„Mijns inziens, ja. Er is eene wijziging gekomen in het gehalte van studeerende en gestudeerde menschen, meestal een gevolg van de financiële vooruitgang van dat gedeelte der natie, dat vóór 20 jaren nog niet aan studeeren dacht.”

En voortgaande, beweert schrijver in het Maandblad, dat onder die menschen personen voorkomen, die zich, ondanks hun theoretische ontwikkeling en beschaving, niet boven den kring, waaruit ze voortkwamen, hebben weten te verheffen, zoodat dus een diploma aan de Technische Hoogeschool verkregen geen waarborg is voor beschaving, of meer omschreven, geen waarborg is voor het voldoen aan de hooge eischen tegenwoordig aan een leider in het bedrijf gesteld. Hij zegt daaromtrent:

„Ware het vroeger mogelijk, dat de onontwikkelde, onbekwame chef met straf, en intimidatie zijn volk leidde, gesteund door een onbepert heersehende directie, thans worden eischen gesteld aan hen, die het personeel moeten leiden. Hooge eischen van humaniteit, scherpzinnigheid, plooibaarheid,

tact, kennis, en wat niet al! Voldoen zij niet aan deze eischen, dan wordt de onderneming, het bedrijf „op den duur geschaad.”

Tegenover deze vermeerdering van het aantal gestudeerden door het contingent geleverd door „dat gedeelte der natie, dat vóór 20 jaren nog niet aan studeeren dacht”, staat volgens schrijver in het Maandblad „eene gedwongen vermindering van hen, die gaarne zouden studeeren, maar wier ouders „financieel niet bij machte zijn, meerdere zoons „eene zoo dure opleiding te geven. Zoo bijvoorbeeld „predikanten, doktoren, leeraren, ingenieurs, die het „voor de opleiding van drie of vier zonen benoogde geld eenvoudig niet kunnen missen. Hierdoor „gaat een gedeelte van de goede krachten voor de „studie verloren.....

„Wanneer deze, van huis uit ontwikkelde jongelui, eene verkorte studie kunnen volgen en aanleg „bezitten, dan zullen zij na jaren de meerderen zijn „van den gestudeerden zoon eens rijk geworden....”

Wij willen schrijver over dit onderwerp, dat hem „bijna verleiden zou tot een te groote uitvoerigheid”, niet verder volgen, maar mogen wel eenigen twijfel uitspreken over de juistheid zijner vooropgezette meening, dat zij, die van goeden huize zijn, steeds een waarborg geven van karakter en opvoeding, en dat een „stelsel” zou bestaan hierop gegrond, en daarom aan het diploma der Technische Hoogeschool nog altijd voorkeur wordt gegeven.

Humaniteit, tact, en verder door schrijver genoemde, werkelijke beschaving, hangen niet samen met een verkregen diploma, maar behooren bij de eigenschappen, die een afzonderlijke beoordeeling verdienen.

Kunnen we alzoo niet meegaan met de wijze waarop door schrijver in het Maandblad gewezen is, op de zeer bruikbare krachten, die zich bevinden onder hen voor wie hij een pleidooi houdt, wij willen niet ontkennen, dat er onder hen zijn wier wetenschappelijk werk, of wier technische verrichtingen in de praktijk terecht de aandacht op hen doet vestigen. Die zijn er niet alleen onder de gediplomeerden van het Technikum, maar zeker ook onder ongediplomeerden. Het zijn zij, die met groote energie, erverende wat hen nog ontbreekt, de theoretische kennis, die hun onontbeerlijk blijkt, tot elken prijs hebrachten te verwerven, en de opleiding aan het technikum niet wetenschappelijk genoeg achtend, door zelfstudie gedurende vele jaren de positie hebben weten te bereiken, waarin ze uitblinken.

De particuliere industrie weet dit en maakt er naar behooren gebruik van.

Voorts zijn er, zooals schrijver terecht opmerkt, in de techniek verschillende posities, waarbij moeilijk de grens te trekken is tusschen theorie en praktijk, en zijn somtijds de praktijk en het doorzicht van meer belang dan de overmaat (wij zouden liever zeggen: de groote mate) van theoretische kennis. Ook dit weet de particuliere industrie en maakt er gebruik van.

Jammer echter, zijn niet altijd financiële redenen — zooals de schrijver in het Maandblad vooropzet — de oorzaak, dat het Technikum is bezocht. Ook zijn er onder de gediplomeerden van het Technikum, die vroeger de universitaire opleiding volgden, maar dit om andere redenen dan die van financiële aard moesten opgeven, dan wel zijn er, die de Technische

Hoogeschool niet konden bereiken, omdat, ondanks hun pogingen, hun de toelating bleef ontzegd. Deze komen na enkele jaren studie met een diploma van het Technikum te voorschijn, en zouden dan gaarne mededingen met hun vroegere kameraden, die hun studie aan de Technische Hoogeschool voltooiden.

Ook dit weet de particuliere industrie, en heeft ze daarom altijd eenig wantrouwen, niet tegenover een diploma van het Technikum, want ze weet zeer goed dit te schatten ten opzichte van een hoogeschool-diploma, maar tegenover den drager, van wien ze eischt te bewijzen, dat hij een zeer bruikbare kracht is, door overlegging van wetenschappelijk werk en door aantooning van technische verrichtingen in de praktijk.

Di maakt 't juist aan die categorie van personen, door den schrijver in het Maandblad beschouwd, zoo moeilijk voet in den stijgbeugel te krijgen, en de bewijzen voor hun bruikbaarheid bijeen te brengen, daar hun niet spoedig de gelegenheid wordt gegeven „te toonen wat er in zit”.

De geslaagden onder hen hebben dan ook daarin geluk gehad, of hebben door groote energie hun doel weten te bereiken.

Maar juist dit aantal op de velen, die denzelfden weg op gingen, is betrekkelijk gering. En dit nog om andere redenen. Immers in de praktijk gaat de nauwelijks 18-jarige jongeling somtijds al spoedig op in de sleur van het dagelijksch leven.

Na gedanen, dikwijls langen, dagarbeid kost het groote moeite en geestkracht om zich nog aan de studie te wijden; zelfstudie is moeilijk, de gelegenheid tot eenige leiding daarbij ontbreekt meest ten eenenmale.

Hierdoor gaan vele goede krachten verloren. Aan hen, die zonder voldoende vóorstudie door de praktijk heen een hoog wetenschappelijk standpunt hebben weten te bereiken, brengen we dan ook gaarne een eere-salut.

Wij zijn niet zoo bijziende om alles van een diploma te verwachten, maar wij vermeenen, dat tijdige studie, maar dan op breede basis van ontwikkeling, vóór dat men opgaat in de groote praktijk, de beste kans voor slagen biedt. *)

Het is ons bovengenoemde redenen, dat we ons veroorloven een raad te geven aan die jongelieden, „die gaarne zouden gaan studeeren”, maar die vermeenen om financiële redenen die dure opleiding aan de Technische Hoogeschool niet te kunnen volgen, en alzoo maar dadelijk zich in de praktijk zouden willen begeven, dan wel naar het Technikum gaan. Deze „van huis uit ontwikkelde jongelui, die energie en aanleg bezitten” — zooals schrijver in het Maandblad ze noemt — dan zouden wij in overweging willen geven zich niet te spoedig neer te leggen bij de bewering, dat de studie te Delft zoo duur is, maar eerst goed te onderzoeken wat algemeen daarvoor wordt noodig geacht. **) De gelden voor de studie aan het Technikum moeten toch ook verschaft worden.

In tegenstelling met den schrijver in het Maandblad willen we wijzen op de niet-rijkgewordenen, de eenvoudigen onder „dat gedeelte der natie, dat vóór

*) Hiermede is niet gezegd, dat we praktische ontwikkeling tijdens de studie niet onmisbaar achten.
**) Inlichtingen zijn zeker te verkrijgen aan het Informatie-Bureau van de Vereen. Oost en West.

20 jaren nog niet aan studeeren dacht'', die met eenvoudige middelen, maar met groote energie, zoowel van de ouders als van de kinderen, het doel, n.l. het verkrijgen van meerdere ontwikkeling en meer beschaving, weten te bereiken.

Zoos van die eenvoudigen zijn er velen onder de te Delft studeerenden, waartusschen de beschouwde „van huis uit ontwikkelde'' jongelieden, zich niet misplaatst behoeven te gevoelen, en van wie zij, die later in de maatschappij leider willen worden, minstens kunnen leeren: door energie en volharding met weinig veel te verkrijgen.

Maar ook van hun standgenooten zullen ze er velen aantreffen, die in nagenoeg gelijke verhoudingen zijn als zij, of zoo niet, een vasten wil en geestkracht weten te waardeeren.

Daarbij is een verkorten studietijd bij hoogstaande eigenschappen niet uitgesloten.

Met te meer klem geven we dezen raad, omdat zeer zeker zij, dadelijk in de praktijk gegaan zijnde, later op het standpunt zullen komen, dat zij „beginnen te ervaren, wat hen nog ontbreekt'', dat de theoretische kennis hen zoo begeerlijk zal lijken, „dat zij die tot elken prijs zullen trachten te verwerven'', maar zullen moeten erkennen, dat de opleiding aan het Technikum hun niet geeft, wat ze begeren.

De hoogeschool-studie alleen toch geeft de breede basis van ontwikkeling, die den technicus geschikt maakt om, later in de praktijk, voor welk schijnbaar onoplosbaar raadsel hij mocht komen te staan, langs wetenschappelijke weg de richting te vinden, waarin de oplossing moet liggen, en om dikwijls reeds vrij nauwkeurig die oplossing aan te geven.

Deze eigenschap onderscheidt hem van den zoogenaamd „voldoend of wetenschappelijk genoeg'' onderlegden practicus, die door herhaalde proefnemingen, waarbij de kans op mislukking groot is, moet trachten de oplossing te vinden, zoo hij die ooit bereikt en waarbij tijd en geld verloren gaan.

Dit ook weet de particuliere groot-industrie, en dit maakt dat ook daar een diploma van een Technische Hoogeschool voorgaat, natuurlijk na a s t karaktereigenschappen die den persoon voor zijn betrekking geschikt doen zijn.

Ook hen „die door eigen arbeid voor de studie het geld hebben verdiend om ten einde toe de studie te kunnen volgen'' (aan een Technikum) zou ik willen laten overwegen, om diezelfde vorengenoemde redenen, of het hen mogelijk is de zooveel bredere basis van ontwikkeling aan de Technische Hoogeschool te verkrijgen.

Nogmaals wordt, op grond van feiten, de bewering weersproken, dat de opleiding te Delft een dure moet worden genoemd, waardoor, in het algemeen gezegd en binnen zekere grenzen, redenen van financiële aard het bezoeken van een Technikum noodzakelijk maken en wordt er op gewezen dat hun na de voltooiing van hoogeschool-studie een groter kring van betrekkingen open staat.

Ook zegt schrijver in het Maandblad terecht: „En „nooit werd met meer ijver en eerzucht gestudeerd, dan door hen, die door de praktijk de groote „waarde van theoretische vakkennis hadden leeren „waardeeren.''

Hierdoor geleid hebben reeds meerdere personen, die al jaren lang in de praktijk waren geweest, soms met verkorten studietijd een diploma aan de Technische Hoogeschool verworven, daarbij steeds loijaal gesteund door de Hoogleraren, die, zelf mannen uit de praktijk, de energie waardeeren, welke er toe behoort om op later leeftijd dan gewoonlijk zich opnieuw aan de studie te wijden.

Een bezwaar tegen het volgen van de hoogeschool-studie met het doel een diploma te verkrijgen kan zijn, dat niet bijtijds een diploma van voldoende afgelegd eind-examen eener Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus werd behaald, zoodat toelating tot de examens aan de Technische Hoogeschool is uitgesloten.

Voor dat geval worden belanghebbenden gewezen op het examen ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de Technische Hoogeschool, bedoeld in art. 123 der hooger-onderwijs-wet. *)

Dit examen loopt over dezelfde vakken als het eind-examen van de H. B. S. met 5-jarigen cursus. Vrijstelling wordt verleend voor vakken, waarin reeds bij andere examens in gelijke of hoogere mate bewijzen van bekwaamheid zijn afgelegd.

Omtrent dit examen, genoemd in art. 123 der H. O.-wet, echter een enkele opmerking:

Daar het de bedoeling van dit examen is buiten de Gymnasiale- of Hoogere Burgerschool-opleiding om de toelating tot de Technische Hoogeschool mogelijk te maken, komt het wenschelijk voor, dat niet langer voor dit examen worde volstaan met de vage

aanwijzing „dat het loopt over dezelfde vakken als het eind-examen der H. B. S. met 5-jarigen cursus.''

In het belang van hen, die zich voor dit examen willen voorbereiden, is het noodig, een meer gedetailleerd programma vast te stellen, waarbij dan rekening zal kunnen gehouden worden, dat — met behoud van een hooge algemeene ontwikkeling — voor een getuigschrift tot toelating aan de Technische Hoogeschool andere eischen moeten gelden dan voor een getuigschrift van voldoende afgelegd gymnasiaal- of hoogere burgerschool-eind-examen.

Bij de wet zou dan ook kunnen worden vastgesteld, welke examens of getuigschriften aanleiding geven tot vrijstelling van examens in eenige vakken.

Wellicht dat het op den weg van den Nieuwen Bond ligt te trachten hierin, in t belang van velen, een goede regeling te verkrijgen.

Delft, December 1911.

L. J. C. VAN ES, c. b. i.
Oud-Hoofdingenieur Ind. Waterstaat.

Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Nederlandsch-Indië.

(Aangeboden).

Onder de vele critische beschouwingen, waartoe het onlangs aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden wetsontwerp tot reorganisatie van het bestuurswezen in Nederlandsch-Indië aanleiding heeft gegeven, behooren de hoofdartikelen in de N. R. Ct. van 21, 23, 25, 26 en 27 September jl. zeker tot het beste, wat tot nu toe op dit gebied is gepubliceerd.

Zijn vele van bedoelde beschouwingen niet anders dan als wilde aanvallen op het Regeeringsontwerp te qualificeeren, de evenvermelde artikelen dragen meer het karakter eener weldoordaente studie alzeszins nadere overweging waard.

De schrijver betuigt zijn instemming met de algemeene strekking van het hervormingsplan, maar heeft ernstige bedenkingen tegen enkele onderdeelen van het voorstel, waarover hij een oordeel uitspreekt dat hier en daar wel wat sterk gekleurd is.

Enkele kantteekeningen op zijn betoog schijnen dan ook niet overbodig:

In de eerste plaats kan de schrijver zich kwalijk vereenigen met het denkbeeld, dat de opleiding der civiele gezaghebbers te Batavia zal moeten plaats hebben, en wordt de vraag gesteld: of wij hier te doen hebben met een door misplaatsten angst ingegeven tegemoetkoming aan de ergeris, die de opheffing der afdeling B in sommige kringen zal wekken? Afgescheiden van de kwestie of het in het algemeen geen aanbeveling verdient om, zoo slechts eenigszins mogelijk, in Indië voor jongelieden de gelegenheid open te stellen zich voor verschillende betrekkingen te bekwamen, dient er op te worden gewezen, dat, voorzover die functiën niet eveneens reeds aan Inlanders zijn of kunnen worden opgedragen aan de civiele gezaghebbers in hunne aanrakingen met de Inlandsche bevolking in groote mate die rol zal zijn toebedeeld, welke in t nieuwe stelsel aan het Inlandsch bestuur op Java en Madoera zal worden opgelegd.

De eisch, om zooveel mogelijk Europeesch te zijn, treedt dus bij deze categorie van personen niet indie mate op den voorgrond als bij de ambtenaren belast met de algemeene bestuursleiding.

Daarentegen zal er naar gestreefd moeten worden om personen te krijgen, practisch bekend met Inlandsche toestanden en gebruiken, en in staat op behoorlijke wijze tegenover de bevolking op te treden.

Waar nu aan de te Batavia op te richten bestuurschool de aanstaande civiele gezaghebbers dagelijks in aanraking zullen komen met de aldaar voor adjunct-regent studeerende Inlandsche ambtenaren, wier studiën zelfs gedeeltelijk met de hunne samen vallen, ligt het voor den hand een proef te nemen met de combineering van beide opleidingen.

Voorts acht de schrijver zoowel quantitatief als kwalitatief de opleiding der Inlandsche ambtenaren zeer gebrekkig.

Vergissen wij ons echter niet, dan hebben de laatste uitbreidingen van het aantal scholen tot opleiding van Inlandsche ambtenaren *) juist ten doel gehad quantitatief zooveel mogelijk in de bestaande leemte te voorzien, zoodat het verwijt van den schrijver te dien opzichte niet geheel gegrond schijnt.

Neemt men verder in aanmerking, dat het leerplan dier instellingen zooals het geregeld is in 1908 (Bijblad 7059) in de hoogste (tweejarige) afdeling zelfs omvat o.a. beginselen van de rechtswetenschap en staathuishoudkunde, voorts lijn- en kaartteekenen, landmeten en waterpassen, terwijl verder naast minstens twee Inlandsche talen aan die inrichtingen,

*) Bij Staatsblad 1910 no. 461 werd het aantal dier scholen op Java en Madoera van 3 op 6 gebracht.

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.
Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiël-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - LANGE VOORHOUT 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND'',

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal'' (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven t water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geillustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Behangers en Stoffeers

Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.

Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 6855.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

*) Zie Kon. Besl. d.d. 4 Juli 1905 (St.Bi. no. 227) gew. bij Kon. Besl. d.d. 2 Mrt. 1907 (St.Bi. no. 65).

onderwijs wordt gegeven in het Nederlandsch, de beginselen van meetkunde, algebra, natuurkunde enz., dan kan toch inderdaad niet ontkend worden, dat ook wat de hoedanigheid van het aan de toekomstige Inlandsche ambtenaren te geven onderwijs betreft, de klacht van den schrijver van overdrijving niet geheel vrij mag heeten.

Evenmin is geheel juist de bewering, als zou de nieuwe Bataviasche instelling voor het Inlandsche bestuur een soortgelijke rol hebben te vervullen als de Haagsche Bestuursacademie voor het Europeesche.

Is bij deze laatste de bedoeling ter zijde gesteld om aan diegenen welke den cursus hebben afgevolpen zekere ambtelijke voorrechten te verschaffen, zoo staat bij de eerste daarentegen het oogmerk eener opleiding voor een speciaal ambt, dat van adjunct-regent, uitdrukkelijk op den voorgrond.

In de studie te Batavia heeft men o. i. dan ook niet te zien een verbetering van de algemeene opleiding der Inlandsche ambtenaren, loch in de eerste plaats meer de speciale voorbereiding voor genoemd ambt, zij het dan ook, dat een gedeelte der hiervoor aangewezenen, hetzij doordat zij bij nadere kennismaking voor die betrekking minder geschikt blijken, hetzij doordat daarin vooralsnog geen vacaturen te vervullen zijn, hunne verdere loopbaan geheel of gedeeltelijk bij het districtsbestuur zullen voortzetten.

Op grond van het vorenstaande, kunnen wij het ongunstige oordeel, dat de schrijver over de opleiding der Inlandsche ambtenaren uitspreekt, geenszins onvoorwaardelijk onderschrijven.

In ieder geval had de schrijver niet mogen nalaten, bepaalde gronden voor zijne meening aan te voeren en bovenal in duidelijke trekken moeten aangeven op welke wijze die opleiding z. i. dan wel te regelen zou zijn. Een dergelijke opbouwende critiek zou ongetwijfeld meer in het belang van de zaak zijn geweest.

Hetgeen de schrijver beweert van de voorgestelde tractementsregeling der Inl. ambtenaren, namelijk dat men zich gewend heeft van hooger hand voor die categorie van Landsdienaren uit te maken hoeveel zij noodig hebben, terwijl vergeten is, dat ook de Inlandsche ambtenaren tot het voeren van een gemengden levensstandaard genoodzaakt zijn, en verder dat de Memorie van Toelichting het Inlandsch bestuurscorps en zijn meest dringende behoeften miskent en veronachtzaamt op eene wijze, die voor onzen tijd het ongelooftelijke nadert, is zeker evenmin van overdrijving vrij te pleiten.

Immers op bladz. 21 der Memorie wordt juist uitdrukkelijk erkend, dat, wat aangaat levenswijze, opvoeding van kinderen als anderszins de ambtelijke inkomsten moeten beantwoorden aan de voorwaarden van den tegenwoordigen tijd, waarbij wel is waar de Inlandsche levensstandaard maatstaf behoort te zijn, echter voor zoover niet speciale uitrang en stand voortvloeiende omstandigheden bijzondere verplichtingen opleggen.

Nu kan men van meening zijn, dat de in de Memorie van Toelichting voorgestelde tractementsregeling niet voldoet aan dezen maatstaf — hoewel het oordeel van personen, doorkneet in de zaken der Inlandsche huishouding, hieromtrent zeer verschillend is — nu kan men verder evenals wij, de overtuiging hebben, dat een verderreikende lotsverbetering voor sommige categorieën van Inlandsche ambtenaren wordt vereischt, doch dit alles rechtvaardigt o. i. nog niet de smalende wijze, waarop zonder meer la mort sans phrase over dit onderdeel van het wetsontwerp wordt uitgesproken.

Voorals late men zich hierbij niet er toe verleiden de tractementen der Europeesche ambtenaren tot grondslag der beschouwingen te nemen en vergete verder niet, dat zooals in het artikel: „Een teerpunt in de inboorlingen politiek” (Ind. Gids '11, bladz. 769), de heer De Meyier terecht opmerkte, „het „toekennen van traktementen, die veel hooger zijn „dan wat de particuliere Inlander in zijn maatschappij verdienen kan, een economische fout is, die op „den duur tot staatsbankroet moet voeren.”

Algemeen kan worden aangenomen — de kohieren der Inlandsche bedrijfsbelasting wijzen het uit — dat behalve wellicht op enkele hoofdplaatsen, een Inl. particulier met een maandelijksch inkomen van omstreeks f 50 als een gezeten burger in de Javaansche maatschappij mag worden aangemerkt. Nu zullen, blijkens het Regeeringsvoorstel, de onderdistrictshoofden een maandelijksch tractement van f 100 tot f 145 en een huishuurindemniteit van f 10 à f 20 's maands ontvangen, terwijl aan de districtshoofden eene maandelijksche bezoldiging van f 250 tot f 350 met kosteloos gebruik eener landswoning of genot van huishuurindemniteit zal worden toegekend. Hoewel dus ook die functionarissen in den regel voor de opvoeding hunner kinderen enz. zich zekere kos-

ten hebben te getroosten, kunnen wij niet inzien dat, mits hun alsnog een behoorlijke vergoeding voor gedane dienstuitgaven wordt toegekend, bedoelde categorieën van Inlandsche ambtenaren inderdaad zoo schandelijk laag gesalarieerd zullen worden als de schrijver het wil doen voorkomen.

Moge voorts, vooral in de lagere rangen, de bezoldigingen der Inlandsche ambtenaren ook naar ons gevoelen voor eenige verbetering vatbaar zijn, in het algemeen houde men wel in het oog, dat het bij de lagere rangen niet zoozeer een kwestie is van eenige guldens meer of minder 's maands als wel van een niet te langzaam tempo in den promotiegang. Ook in het Moederland behoeft men werkelijk niet naar voorbeelden te zoeken van jongelieden, die na een heel wat zwaardere en kostbaarder studie in de eerste periode van hun loopbaan zich moeten vergenoegen met een bezoldiging, die met recht als een „aalmoes” zou kunnen worden aangeduid.

Wat echter den doorslag geeft is de vraag binnen welk tijdsverloop de lagere, mindere bezoldigde functiën zullen worden doorlopen, na welken tijd men de hogere betrekkingen zal hebben bereikt.

Dat dit belangrijk punt in de Memorie van Toelichting minder dan bij het Europeesch Bestuur op den voorgrond is getreden, houdt wellicht verband met plannen der Regeering, die, naar in Indië is verjangd, hare verwezenlijking nabij zijn. Plannen, krachtens welke, behoudens de gewone voorwaarde van bevredigende dienstprestatie, de jongelieden, die overeenkomstig de bovenbedoelde eischen voor Inl. bestuursambtenaar zijn opgeleid, reeds eenige jaren na hun indiensttreding den rang van onderdistrictshoofd zullen bereiken. Wordt daarbij de mogelijkheid geopend om bijv. reeds na ten hoogste vijftien dienstjaren dus uiterlijk op ongeveer 35-jarigen leeftijd tot districtshoofd te worden benoemd, dan kunnen, alles samen genomen, de vooruitzichten o. i. niet anders dan bevredigend worden geacht.

In dit verband beschouwd verschijnen de voorstellen betreffende de salariering der Inlandsche bestuursambtenaren in een geheel ander licht.

Overdien mag niet worden verheeld, dat in het betoog van den schrijver ten aanzien van deze aangelegenheid wederom dezelfde leante zich voordoet, die bij de bespreking van de opleiding der Inlandsche ambtenaren de aandacht trok. Ook daarbij vindt men in algemeene termen en met eenigszins groote woorden critiek op dit onderdeel van het reorganisatieplan uitgeoefend, doch opnieuw is angstvallig vermeden om, behoorlijk toegelicht, aan te geven, welke verbeteringen dan wel in de financiële positie der Inlandsche ambtenaren zou dienen te worden aangebracht.

Te meer is dit betreuren, waar termen als „de eischen der Inl. ambtenaarshuishouding”, „adat” en dergelijke in hunne onbegrensde mate in groote mate tot subjectieve uitleggingen aanleiding kunnen geven.

Zoo zouden wij willen vragen of, indien het inderdaad „adat” is, dat de zoon de gevolgen van geldverkwisting of slecht financieel beheer van zijn vader op zich neemt, het niet veel eer op den weg der Regeering ligt aan de Inlandsche papa's desnoods op gevoelige wijze duidelijk te maken, dat zij hunnen zoons de toepassing van een dergelijken adatregel hebben te besparen.

Moet, zoo vragen wij verder, de mogelijkheid, dat een Inlandsch ambtenaar de weelde van het bezit van meerdere levensgezinnen wenscht te smaken en daarbij een dikwijls schrikaanjagend aantal kinderen verwekt, eveneens als een zoodanige adatvorm worden beschouwd, waarmede de Regeering bij de vaststelling van de ambtelijke inkomsten rekening heeft te houden?

Naar die opvattingen te voorzien in de behoeften der Inlandsche ambtenaarsgezinnen, zou voor de Regeering inderdaad een Danaïdenarbeid blijken te zijn!

In het belang, zoowel van de betrokken ambtenaren als van het algemeen, doen wij intusschen een dringend beroep op den schrijver om ons zijne zaakkundige voorlichting ten aanzien van deze materie niet te willen onthouden, en in bepaalde cijfers uit te drukken op welke bedragen de bezoldigingen der verschillende categorieën van het Inlandsch bestuur dienen te worden vastgesteld, opdat zooals hij zegt van die landsdienaren „zonder schaamtebloos” kan worden verlangd, dat zij „spaarzaam en ambtelijk eorlijk” zijn. Bij die beschouwingen zal uit den aard der zaak dan tevens rekening zijn te houden met de financiële consequentiën niet alleen ten aanzien van het bestuurscorps, maar ook ten opzichte der overige takken van dienst omvattende betrekkingen van gelijksoortigen aard — schrijvers, mantri's enz. — op welke bezoldiging een ingrijpende verhooging der tractementen bij het personeel van den bestuursdienst natuurlijk niet zonder belangrijken invloed zou kunnen blijven.

VAN HEYST.
(Wordt vervolgd).

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN - OUDE JUWEELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWEELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
- DEN HAAG. -
Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

H.H. TOKO-HOUDERS enz., die goede Rijwielen en Onderdeelen wenschen te verkoopen, koopen slechts
WEARWELL, TOUR, BOWN,
en wenden zich voor inlichtingen en prijzen tot
S. VAN DER BIJL,
Waterlooplein 96-8 - AMSTERDAM.
IMPORT. :: EXPORT.

Opgericht 1840.
Tel. 3689.

Pianohandel. Hofleverancier.

Hoofdvertegenwoordiger:

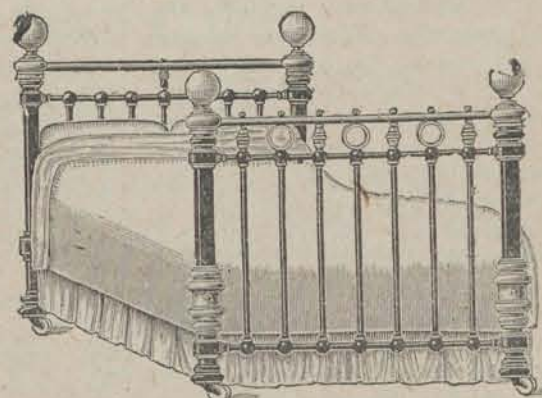
Kastner AutoPiano's.	Schledmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.
-------------------------	--

ELECTR. PIANO'S „VIRTUOS”.

ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-
BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.

Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT.
TELEFOON NO. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

Na-tentoonstelling te Amsterdam van het Vezelcongres en tentoonstelling te Soerabaja.

In aansluiting aan het oorspronkelijke plan om aan het Vezelcongres en -tentoonstelling te Soerabaja (in Juli j.l. gehouden), eene na-tentoonstelling te Amsterdam te verbinden, heeft het Ned. comité onder voorzitterschap van Mr. J. H. Abendanon te Den Haag, dezer dagen besloten, de na-tentoonstelling te Amsterdam te houden en is een sub-comité met de voorbereiding belast. Bedoeld sub-comité, bestaande uit de heeren O. Kamerlingh Onnes, Directeur v/h Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam, voorzitter; Dr. J. Dekker, Directeur v/h Kol. Museum te Haarlem, secretaris; Jhr. R. Feith, Amsterdam, penningmeester; A. P. B. Ligtermoet, Rotterdam en J. E. Jasper, 's-Gravenhage, leden, mocht van den Directeur van het Genootschap Natura Artis Magistra, den heer Dr. C. Kerbert, de welwillende toezegging ontvangen, dat de koningszaal van het Genootschap voor dit doel kosteloos ter beschikking kan worden gesteld. De tentoonstelling zal omvatten een deel van de inzendingen uit Soerabaja ontvangen, terwijl andere, de bewerking van Nederlandsch-Indische vezelstoffen betreffende, door Nederlandsche handelaren en fabrikanten zijn toegezegd. Voor verdere aanvulling, zoover de ruimte toelaat en mits tijdige inzending kan geschieden, houdt het sub-comité zich gaarne aanbevolen. De bedoeling is de na-tentoonstelling 23 December e.k. te openen en haren duur te bepalen op 10 dagen.

Uit de O.-I. Mail.

Atjeh. — De civiele en militaire gezaghebber van Atjeh en Onderhoorigheden seinde 4 Nov. j.l.:

„Keerde gisteren op standplaats terug; bezocht zonder militaire dekking op Tangse en Geumpang na alle landschappen van onderafdeeling Pidië en in die landschappen nagenoeg alle Moekims; ontvangst hoofden en bevolking liet niets te wenschen over, bij overal gehouden besprekingen was de algemeene indruk dat men zich thans geheel bij den toestand heeft neergelegd en tevreden is; politieke toestand sinds het vorige jaar dan ook zeer vooruitgegaan; hoofden en bevolking betoonden overal voldoende medewerking; Pidië bij overvalling schuilplaatsen Tenkoe Dagang Blang Djeurat en Teungkoe Haroen neergelegd respectievelijk 12 en 9 kwaadwilligen, waaronder Panglima Pang Tjoet Ben, Oelamas Teungkoe Samalanga en Teungkoe Meunasah Batèë, bendevoofd Teungkoe Haren, bendevoofd Pang Inadir en Pang Karim, buit 3 beaumonts, 5 donderbussen; gemeld 4 kwaadwilligen; bevolkings-patrouille onder de zoon van Oelëbalang van Sama Indra legde 1 kwaadwillige neder; de aanvaarder en een zijner volgelingen sneuvelde; Lho Soekon 1 kwaadwillige; Meergebied gemeld 17 kwaadwilligen; Gajoe Loeës neergelegd 4; gemeld 4 kwaadwilligen, gearresteerd 1, buit 1 karabijn M. 95; licht gewond 1 mindere, lichte zelfverwonding 1 mindere; Singkel neergelegd 3 kwaadwilligen; licht gewond 2 minderen.”

De Java-Bode, waaraan wij het bovenstaande ontleenen, vestigt in het bijzonder de aandacht op het eerste gedeelte van het telegram, dat „werkelijk goede tijding brengt en voedsel geeft aan de verwachting, dat de Atjeh-zweer nu werkelijk aan het genezen is.”

Opstootje in Bangli. — De resident van Bali en Lombok seinde 11 November j.l. naar Batavia:

„Assistent-resident Den Pasar standplaats teruggekeerd, telefoneerde mij desa Batoer laatste vier maanden geen heerdienst verricht; daartoe opgeroepen door Poenggawa bleek pas bestaan lijdelijk verzet door verklaring, dat in vijf bewoners godheid gevaren, die in hun had gelast politie en districtshoofd te doden; blijkbaar gebonden door eed in tempel afgelegd, blijven allen weigerachtig te verklaren waarom en waartoe zij zich verbonden hebben en wie de schuldigen zijn ook van de gewapenden die districtshoofd en mantri-politie hebben nagezet; dit districtshoofd die geheel het bestuur aan zijn wakkil overliet, nimmer zich in desa vertoende en steeds op Bangli woonde door Zelfbestuur ontslagen, heerdienstplichtigen Batoer, strafaak opgelegd hoofdplaats Bangli, zijn gedwee: naar de schuldigen wordt gezocht; kreeg heden berichten een van de vijf hoofdschuldigen reeds door desa Batoer die zich bij bestuur daartoe hadden aangeboden, gevangen genomen en uitgeleverd; medegedeeld zij, dat overleden Stedehouder Bangli gewoon was zich vaak te desa Batoer op te houden; militairen blijven patrouilleeren in omtrek meergenoemde desa.”

De pest te Toeloengagoe. — De correspondent van Het Soer. Hblad schrijft:

„De pest is hier geconstateerd; bacteriologisch vastgesteld.

Net als op andere plaatsen, waar deze ziekte optrad, begon het met „vreemde” koortsgevallen. In de desa Kenajan waren van 1 tot en met 9 November 10 sterfgevallen, meest echter van oude menschen. Maar ook een paar kinderen stierven onder kenteekenen van koorts met buitengewoon snel verloop. Totdat de dokter een patiënt te behandelen kreeg, die een der bovengenoemde kinderen verpleegd had. En met het „verband” kwamen de verschijnselen. Met het gevolg, dat hier, en later nog bij een anderen Chinees uit dezelfde buurt, pest geconstateerd kon worden. Een woord van lof komt hier toe aan dokter Krediet voor diens waakzaamheid. Maar ook aan het bestuur voor de voortvarendheid, waarmee het is opgetreden. Assistent-resident en regent namen dadelijk maatregelen voor de afsluiting, zooals de dokter die wenschte, terwijl driehonderd koolies onder toezicht van den patih en drie assistent-wedana's den geheelen nacht doorgewerkt hebben, zoodat 's andere daags de omrastering reeds klaar was. Er is alle hoop, dat de ziekte tot het afgezeite gebied zal beperkt blijven.

En nu de oorzaak? Dat de besmetting overgebracht is uit Malang of een der andere plaatsen waar de pest geheerscht heeft, schijnt absoluut uitgesloten. Blijft over de Saigon-rijst. Deze is in die desa ingevoerd in groote hoeveelheden. Maar de gestorvenen, armere Chineezers, zijn juist menschen die geen rijst opgeschuurd hebben en ook nooit bij of in die Saigon-rijst gewerkt hebben. En ratten zijn hier weinig.”

Luiten. S. van Eendenburg. † — Uit Koeta-Radja schreef men dd. 28 October aan De Locomotief: „Hedenmorgen kwam de gouvernementsschooner Zee-meew met de vlag halfstok ter reede en al spoedig ging het gerucht, dat het stoffelijk overschot van den gesneuvelden luitenant S. van Eendenburg aan boord was.

Klaarblijkelijk wist niemand iets van het sneuvelen van den pas eenige weken vertrokken luitenant af; de verslagenheid was groot.

Toen het gerucht bewaarheid werd, maakten eenige rappe handen spoedig een paar fraaie bloemstukken en ging men naar boord waar de kist, gedekt met een Nederlandsche vlag, in de sloep werd neergelaten en naar wal gebracht, om vervolgens per extratram naar het militair hospitaal te Koeta-Radja te worden overgebracht.

's Middags had de begrafenis met militaire plechtigheid plaats, waarbij alle officieren en véél minderen van het garnizoen aanwezig waren. Vele kransen waren als uiting van kameraadschappelijke gevoelens op de baar gelegd en nog menige bloem werd op het graf gestrooid.

Aan de geopende groeve herdacht de 1e luitenant adjudant Brants den overledene als een goed kameraad en een officier, die nog veel voor de toekomst beloofde en hoewel de juiste omstandigheden van zijn verwonding, waarop de dood volgde, nog niet bekend zijn, moet zij toch waarschijnlijk aan jeugdige onvoorzichtigheid worden geweten, daar hij, op onderzoek uitgaande door één man vergezeld zich te ver van zijn troep verwijderde. De maréchaussée, die luitenant v. E. vergezeld, werd ook zwaar gewond.

In de marmeren tafels van het kerkhof te Patjoet zal ook de naam van luitenant Van Eendenburg worden gebeiteld als herinnering aan hen, die voor het vaderland hun leven lieten.”

WEST-INDIË.

SURINAME.

Naar aanleiding van een bericht in de N. R. Ct. van 1 December, betreffende de grens van Suriname en Fransch-Guiana, werd in het vorige nummer van dit weekblad opgemerkt „dat de grensregeling tusschen de beide koloniën niet langer mag uitblijven.” Verder werd daar gezegd: „Komt deze zaak in de Tweede Kamer ter sprake, dan is het te hopen, dat de Kamer zal aandringen op de uitgifte van een Oranje-boek over de kwestie in haar geheelen omvang.

De Kamer geve bij die gelegenheid tevens haar wensch te kennen om ook de correspondentie met Engeland over de grensrivier, de Corantijn, in een Oranje-boek samengevat te zien. Het is in het algemeen belang, dat hetgeen door de diplomatie ten deze is gedaan, eindelijk bekend worde. Het Nederlandsche volk heeft er recht op te weten welk standpunt door de regeering in deze kwestie is ingenomen en hoe dat standpunt verdedigd is.

Zou de heer Van Karnebeek, die steeds een

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
Petten en Pelterijen.

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN
- en BONTMUTSEN -

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969.

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opgericht 1887.

Kleermakerij E. STAAL.

Lange Houtstraat 18. 1e Étage.

SPECIAL TARIEF voor Abonnementen.

Telefoon 3535.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmunten d ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

open oog gehad heeft voor deze grenskwestie, zich niet geroepen achten hier zijn stem te doen hooren?"

Jammer genoeg zijn deze vraagstukken bij de behandeling van de begrooting van Buitenlandsche Zaken niet aangeroerd. Aanleiding om op de zaak terug te komen vindt schrijver dezer rubriek in een correspondentie uit Londen in de N. R. Ct. van 8 December, Avondblad B, handelende over eene op 6 December door den heer J. A. J. de Villiers gehouden lezing over Storm van 's-Gravesande. De voordracht werd gehouden voor de leden der Society of Arts, gepresideerd door Lord Reay.

Op de voordracht volgde debat, waaraan werd deelgenomen door Sir Everard in Thurn en Lord Reay.

„De eerstgenoemde — aldus de correspondent — oud-bestierder van Fiji en West-Polynesië, kent Br. Guiana door zijn herhaalde reizen en speurtochten bijzonder goed — hij was het, die in 1885, met Perkins, den nagenoeg drie duizend meter hoogen berg Roraima, welke tot dat jaar voor ongenaakbaar gegolden had, voor het eerst beklom — en daarom hadden zijn opmerkingen veel waarde althans in drieërlei opzicht.

Het belangrijkste was, wat Sir Everard zeide namens de tegenwoordige grenzen tusschen Britsch- en Nederlandsch-Guiana. Die werden, trad de heer De Villiers in zijn voordracht verklaard, vijf jaren geleden pas definitief afgekend, nadat het internationale hof van arbitrage te Parijs de Venezolaansche grenskwestie geregeld had. Sir Everard in Thurn bewistte zulks. Hij betoogde, dat de grenzen tusschen Britsch- en Nederlandsch-Guiana op dit oogenblik nog niet zijn vastgesteld: (de heer De Villiers verklaarde naderhand, bij zijn dupliek, de juistheid zijner mededeeling te moeten volhouden; hij voegde eraan toe, dat de Britsche regeering, eenige jaren geleden, verklaard had in geen geval andere grenslijnen te zullen gedoogen).....”

„Lord Reay besloot met te zeggen, dat, als een definitieve grensregeling tusschen Britsch- en Nederlandsch-Guiana inderdaad nog op zich laat wachten, dat dan weer een voortreffelijk geval voor internationale arbitrage tusschen Engeland en Nederland, hier geopend wordt! Hij twijfelde geen enkel oogenblik, of beide mogendheden zouden een dergelijke arbitrage spoedig en bevredigend kunnen beklinken!”

Nu is het „in den meest volstrekten zin absoluut onjuist”, dat er ooit een afbakening van de grens heeft plaats gehad. Heeft de heer De Villiers dit inderdaad gezegd, dan moet hier aan een misverstand zijnerzijds gedacht worden. Sir Everard, die ongetwijfeld beter op de hoogte is van Br. Guiana dan de heer De Villiers, heeft het aan het rechte eind.

Nu de zaak bij de begrooting van Buitenlandsche Zaken niet is behandeld, is het te hopen, dat dit zal geschieden bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting. Vooral na de voor een Zuid-Afrikaner te Britsch klinkende uiting van den heer De Villiers „dat de Britsche regeering, eenige jaren geleden verklaard had in geen geval andere grenslijnen te zullen gedoogen”, is het voor de Staten-Generaal plicht om aan te dringen op een Oranje-boek als bovenbedoeld, opdat blijke, of de toenmalige regeering zich door de Engelsche regeering heeft laten intimideeren. Zonder kennisgeving van de correspondentie zal een debat in de Staten-Generaal tot niets leiden. Wordt door de beide Kamers aan de zaak de nodige aandacht geschonken, dan zal de uitkomst zijn zooals Lord Reay die wenscht. Maar gemakkelijk zal het niet gaan Engeland te bewegen het vraagpunt aan arbitrage te onderwerpen. Dat heeft het Britsch-Venezolaansche grensgeschied bevesten.

Komt het tot scheidsrechterlijke beslissing, dan zal het — evenals in de Lawakwestie — blijken, dat het recht aan onze zijde is.

Ingewikkeld is de zaak niet: integendeel eenvoudig en helder als de dag en dus in zeer korten tijd tot een beslissing te brengen.

Ook een klein land moet, nu meer dan ooit, op zijn recht staan en niet terugdeinzen voor groote woorden. Voor onze diplomatie belooft deze kwestie een mooien triomf, evenals in het Lawa-geschied.

Mochten andere bladen omtrent deze zaak hun gevoelen zeggen, dan houdt de redactie van Het K. o. L. Weekblad zich aanbevolen voor het betreffende nummer.

Aan de N. R. Ct. (7. December, Avondblad A) wordt uit Parijs gemeld, „dat in de Vereeniging van Amerikanisten, een genootschap dat zich bezig houdt met de studie van Amerika en van de bewoners van dat werelddeel, jhr. L. C. van Panhuys uit 's-Gravenhage, heden een voordracht zal houden over de liederen en de muziek van de inboorlingen in Ned. Guiana.

De vice-president, prins Roland Bonaparte, zal den spreken inleiden. De liederen zullen met gitaar-begeleiding worden gezongen en door een bijzondere beschikking zullen muziekinstrumenten van Indianen uit het Trocadero-Museum beschikbaar worden gesteld. Aan het slot van de voordracht zullen licht-boelden van Suriname worden vertoond.

Behalve jhr. Van Panhuys, is nog een Nederlander lid van dit genootschap: de wereldreiziger en anthropoloog dr. H. ten Kate.”

Naar De West verneemt, hebben de proefnemingen met salversaan op lijders aan filaria (boeboe) en leprozen in Suriname geen succes gehad. Tegen deze ziekten schijnt 606 niet te helpen. Daarentegen blijkt het middel steeds meer onfeilbaar tegen yaws (framboesia tropica). Doet zich een heel enkel geval van recidive voor, dan is steeds een tweede inspuiting voldoende om de ziekte te onderdrukken. In overweging is, om voortaan ook gelegenheid tot inspuiting met salversaan te geven op de verschillende stations in de districten waar geneesheeren gevestigd zijn.

De West van 7 November j.l. Dr. J. H. Verloop's geschrift „Gegevens over de goudindustrie in Suriname. Geologie, techniek, hygiëne” besprekende, schrijft o.m.:

„De resultaten van dr. Verloop's onderzoek zijn door dit werkje vastgelegd. En dat is juist hetgeen tot dusverre ontbrak. De ervaringen door vele onderzoekers in het binnenland opgedaan, gingen steeds verloren. De slechte hygiënische toestand in 't binnenland, was vaak de schuld daarvan. Hoewel de goudindustrie sedert 35 jaren het belangrijkste bedrijf vormde in het binnenland, is tot heden verzuimd de verkregen ervaring systematisch te rangschikken.

Weliswaar zijn speculatie en onkunde in vele gevallen oorzaken geweest van mislukking, doch er zijn in den loop der jaren niet alleen hier, doch ook in de naburige koloniën, zeker bekwame mannen aan het hoofd van ondernemingen geweest. Maar dat hun kostbare ervaringen voor anderen te loor gingen, is al te dikwijls het gevolg geweest van het klimaat in het binnenland.

Daarom juichen wij elke poging toe, die in den gezondheidstoestand verbetering brengt. En daartoe kan zeker veel bijdragen, de in deze brochure aangegeven mechanische methode, toegepast op muskietenvrije woningen, welke, consequent doorgevoerd, tot verrassende resultaten leidt. Dit is bewezen in het laatste gedeelte van den spoorbouw — toen onder toepassing dezer methode de ingenieur Schönfeld en Wirix vrij bleven van de malaria, die alle vorige ingenieurs hadden aangetast — en dit blijkt nu weder op het Guiana Goud Placer, waar het hygiënisch vraagstuk voor het leidend personeel bevredigd is opgelost. Een der grootste hinderpalen voor de ontwikkeling van het binnenland is daarmede opgelost. Althans ten aanzien van het dirigerend personeel. Voor de arbeiders zal de kwestie voorloopig zeer moeilijk blijven, door hun indolentie en onwil om mede te werken tot consequente toepassing van hygiënische maatregelen.”

En verder:

„Voor een systematische verzameling van gegevens betreffende de goudindustrie is noodig de instelling van een bestuursorgaan, bevoegd en geschikt om in zich op te nemen en te verwerken alle gegevens, feiten, ervaringen enz., door anderen in de kolonie opgedaan, welke tot dusverre als regel wederom verloren gingen zonder eenig nut te hebben gesticht voor het algemeen.”

Daardoor zou een tweede, ernstige hinderpaal voor de ontwikkeling der goudindustrie uit den weg worden geruimd. Een behoorlijk inzicht zou ook worden verkregen in de behoeften der industrie.

Tot dit doel zal het noodig zijn, bij het domeinwezen een wetenschappelijk onderlegd mijningenieur aan te stellen. Praktische ervaring is in dezen geen eisch, zoodat er kans is iemand te vinden voor niet al te hooge bezoldiging. Deze ingenieur zal zich, behalve met het onderzoek naar de wijze van het voorkomen van goud in deze kolonie, hebben bezig te houden met de techniek der verschillende prospectie- en ontginningswijzen en de daarmede behaalde resultaten, het geven van inlichtingen en adviezen aan geïnteresseerden bij de goudindustrie of zij die zich daarbij wenschen te interesseeren, het uitvoeren van chemische en docimatische onderzoeken in het gouvernement's laboratorium, de wijze van vervoer te water en te land onder de verschillende omstandigheden en de kosten van vervoer en vervoermiddelen, en ten slotte het geven van bericht en raad inzake mijnwetgeving en het ontwerpen van alle regelingen welke in verband met de ontwikkeling der industrie noodig blijken. Later zou,

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE
in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-
Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 c.M. f. 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 c.M. (voor de nieuwe schepen) f. 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100, breed 50, hoog 50 c.M. f. 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 c.M. f. 6.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

L E E R S T E
E R S T E
V
E
N
S
O N G E V A L L E N
ROTTERDAMSCHER
ROTTERDAM,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgeveige Polisvoorwaarden.
VERZEKERING.

VAN BOMMEL

-o- VLAMINGSTRAAT 8-10. -o-

DAMES- en HEEREN-
MODE-ARTIKELEN
HANDSCHOENEN
Tasschen - Theatershawls

Kerst-Geschenken

KANTOOR. Vlugge en degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f10.— het geheel.

STENOGRAFIE, cursussen (f10.—) en privaattlessen.
BOEKHOUDEN in cursussen f2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

MEUBELFABRIEK. **BREDA.** BEHANGERI.
BOSCHRIJKE OMGEVING.
WONINGINRICHTINGEN
in huur.
Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

bij ontwikkeling der industrie, deze ingenieur van dienst kunnen zijn voor de opleiding van opzichters-personeel.

Door een dergelijk orgaan zou ook, zonder te hooge kosten, het bestuur voldoende voeding kunnen houden met de industrie, en zouden exploraties en exploitaties volgens de best gevonden methoden geleid kunnen worden.

Tonnen gouds zijn uit de goudindustrie verkregen door het gouvernement, zonder dat iets ter bevordering daarvan is gedaan, behalve in de laatste jaren de spoorwegaanleg."

Bi het onderzoek in de afdelingen is het wetsontwerp tot kwijtschelding van de uitstaande voordeelingen der kolonie Suriname wegens verleende voor-schotten voor de uitoefening van de bacoven-cultuur en van de daarop verschenen rente, algemeen met instemming ontvangen als een eerste vrucht van het onderzoek, door de z.g.n. Suriname-commissie ingesteld.

Eenige leden hadden intusschen vernomen, dat, naar de meening van sommigen in de kolonie, de voorgestelde regeling aan de plantages nog niet die vrijheid van beweging zal hergeven, welke onont-beerlijk is om in de toekomst het noodige bedrijfs-kapitaal voor de ondernemingen te kunnen bekomen.

Men zou aangaande dit punt gaarne nog nader door den minister worden ingelicht.

(N. R. Ct. 9 Dec.)

Verschenen is het Voorloopig Verslag betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1912. Zooals te verwachten was wordt hierin hulde gebracht aan den arbeid der Suriname-commissie:

„Beseffende, dat over den inhoud van het rapport thans nog niet van gedachten kon worden gewisseld, verklaarde men zich nochtans verlangend te vernemen, of de minister in het algemeen met de conclusie daarvan kan meegaan en wat hij zich naar aanleiding van dat rapport voorstelt te doen. Op-gemerkt werd o.a. dat de minister er in elk geval voor te waken heeft, dat thans in geen enkel op-zicht maatregelen tot stand worden gebracht, welke tegen de denkbeelden van de commissie ingaan.

Eenige leden, hoezeer ook instemmende met de hulde aan de commissie gebracht, achtten het niet overbodig den minister in verband met het boven op-gemerkte, voor wat betreft het gevolg aan de voor-stellen der commissie geven, tot voorzichtigheid aan te sporen. Voor hen was het niet twijfelachtig of de uitvoering van de denkbeelden der commissie zal veel geld kosten en de ervaring, opgedaan met den Lawa-spoorweg en de bacoven-cultuur had hen geleerd, dat bij de beoordeeling van plannen voor Su-riname over financiële bezwaren niet luchthartig mag worden heengestapt.

Een uitvoerige beschouwing wordt gewijd aan de behandeling der bolletrie-boomen door de balatable-ders.

Teleurstellend is het, dat slechts „eenige leden" hunne afkeuring uitspraken „over de op 1 Novem-

FEUILLETON.

Een geheimzinnig Verschijnen en Verdwijnen.

(Naar Anselma Heine door L. J. v. D. B. v. R.)

III.

In den loop van den dag ontmoetten zij elkander telkens weder: in de leeszaal, op het dek, waar Jeanne 's middags de meeuwen voederde, en als de zon doorbrak, waren zij met de anderen op de brug van den kapitein. Zij hadden elkander telkens iets te zeggen, alsof zij al jaren samen waren geweest. En toch spraken zij over niets persoonlijks; over het weder der laatste dagen, over de vaart, over het schip, waarop zij zich bevonden en over de ver-anderende kleuren van het zeewater.

Kort voor het souper verspreidde zich het ge-rucht, dat er 's avonds gedanst zou worden door een Cirkassische vrouw. Velen gingen naar beneden om dit te zien; ook Jeanne Stevens en Arnold liep dicht achter haar eveneens de valreep af. Toen zij op de trap bleef staan, deed hij hetzelfde.

Brutaal en onbeschaamd stond het zoogenaamde „dansende" meisje daar allerlei sprongen te maken. De heeren stonden er om te lachen. Riedhammer maakte een zonderlinge beweging met de armen alsof hij het witts schepseltje, dat vóór hem stond, in zijn arm wilde nemen en wegdragen. Onwille-keurig strekte hij de handen naar haar uit, maar, op hetzelfde oogenblik fluisterde zij hem reeds in:

— Laten wij liever weer naar boven gaan.

— Ja, zeker!

Haar „wij" deed hem prettig aan.

ber 1910 in werking getreden nieuwe verloven-rege-ling, voorzover daarbij is bepaald, dat de ambte-naren, die meer dan f 2500 traktement genieten en uit Nederland zijn uitgezonden, recht hebben op bui-tenlandsch verlof in geval van ziekte en dat zij, die in Suriname aangesteld zijn, dat recht niet hebben."

Over het algemeen is het Voorloopig Verslag een teleurstellend stuk. Juist nu had men belangrijke, beschouwingen verwacht naar aanleiding van het rapport der Suriname-commissie.

Wellicht komen die bij de openbare behandeling der begrooting, zoo die althans niet plaats vindt op het laatste oogenblik vóór het reces.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Verbetering van de positie der Inlandsche vrouw ter Westkust van Sumatra. — Aan de hand van het artikel van Soetan Palengah, voorkomende in de Oetoesan Melajoe, twijst Loemajan in de Pemberita Betawi van 19 September 1911 no. 214, het Inlandsch publiek nog eens op het feit, dat, hoewel in de Maleische nieuwsbladen veel over het moeilijk bestaan der Inl. vrouw in het algemeen wordt geschreven en de middelen aan de hand worden gedaan om in dien toestand ver-betering te brengen, de uitkomsten toch lang niet evenredig zijn aan de moeite, welke er wordt ge-nomen de Inlandsche ouders te bewegen zich meer aan het toekomstig lot harer dochters te laten ge-legen liggen.

Die ouders schijnen nog zoo dikwijls niet in te zien, niet te willen begrijpen, dat de huwelijksband van het jonge Inlandsche echtpaar door hare schuld zoo los is, hetgeen al te dikwijls de oorzaak is dat die spoedig weer verbroken wordt.

De dochters worden op jeugdigen leeftijd reeds uitgehuwelijkt, volgens de keuze der wederzijdsche ouders, zonder rekening te houden met de wenschen der meisjes zelve.

Een op zulk een wijze gesloten huwelijk, dat na-tuurlijk de ouders van zekere zorgen ontheft, heeft geen degelijken ondergrond, meent schrijver, waarop met vertrouwen de toekomst tegemoet kan worden ge-zien. Het gevolg is dan ook vaak, dat het in zulk een huwelijk tusschen de beide echtgenooten al spoedig spaak loopt, daar er geen wederzijdsche gene-genheid bestaat zoodat aan de politie en justitie, die de straffen wegens begane overtredingen en mis-drijven hebben op te leggen, veel werk wordt ver-schaft.

Op het gebied van de gezinsvorming is dan ook nog menige verandering in moderneren zin te bren-gen, zegt schrijver. In de eerste plaats zullen de ouders hebben te breken met de bestaande Inland-sche gewoonte om voor hunne dochters echtgenooten te kiezen. Zij zullen deze in hunne keuze vrij moe-ten laten, doch er voor moeten waken, dat deze ge-schiedt op een leeftijd, waarop men behoorlijk be-slissingen nemen kan. De echtverbintenis reeds bij de wieg moet derhalve tot het verleden gaan be-hooren en vervangen worden door het gebruik, dat geen verloving van het meisje beneden de 18 jaar zal plaats hebben.

Na het souper stonden de anderen met binocles en verrekijkers naar een schip te zien, dat hen achterop stoomde. Na eenigen tijd konden zij de kleu-ren van den schoorsteen onderscheiden en werd er geroepen: een Hollandsche boot! Arnold bemerkte op hetzelfde oogenblik, dat zijn buurvrouw plotseling bleek werd.

— Zou dat schip ons inhalen? vroeg zij angstig, doch zichzelf antwoordend vervolgde zij: Wel nee, wij gaan véél vlugger.

Haar anders zoo vriendelijk gelaat nam nu een strakke, vastberaden uitdrukking aan. Hij keek haar recht in de oogen:

— Is u bang voor die boot? vroeg hij op goed geluk af.

Nog eens zag zij naar de Hollandsche boot, daar-op vouwde zij met een gebaar van berusting de handen.

— Ik was bang, dat men mij terug zou halen, zei ze zoo zacht, alsof zij het liefst wilde, dat hij haar niet zou verstaan.

— Wie?

Zij hief het hoofd op, met dezelfde strakke uit-drukking van even te voren en stamelde:

— Mijn man — maar ik ga niet met hem terug. Toen, alsof alles afgedaan was, ging zij rustig ziltien.

Riedhammer bleef kaarsrecht naast haar staan.

Allerlei mensen liepen langs hen heen, eenigen hielden even op om met hem te spreken. Arnold hoorde in verschillende talen een paar malen zeg-gen: „Zij hebben gelijk!"

Hij nam plotseling een vast besluit.

— Ga even met mij mede, zei hij.

P. ABRAHAMSON,

HOFJUWELIER.

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. H. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

— om direct te betrekken. —

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS

ONHYGIENISCH

ONSMAKELIJK

ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

Perry & Co.

Plein - DEN HAAG

KAMMEN & BORSTELS

B. DERKSEN

Brood- en Beschuitfabriek

„De Oude Vette Hen"

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregelde bezorging door alle wijken van Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

De gewoonte, dat jonge mannen soms reeds 3 en 4 wettige vrouwen er op na houden, is al even schadelijk voor de eenstemmigheid van het gezin en geeft dan ook herhaaldelijk aanleiding tot groote verwickelingen tusschen partijen. De jonge mannen moet men niet in de gelegenheid stellen een huwelijk te sluiten, wanneer zij niet in het onderhoud van een gezin kunnen voorzien. Het gevolg toch van zulk een huwelijk is, dat de vrouw hard moet werken voor het levensonderhoud van het gezin, ook voor den man, en dat langzamerhand de bezittingen te gelde moeten worden gemaakt of verpand.

Onderwerpelijk kan, naar schr.'s meening, alleen degelijk onderwijs helpen, daarom brengt hij hulde aan het Larashoofd van Kotanan Gedang (Padangsche Bovenlanden), dat met zijn tijd mee gaat en een meisjesschool ter plaatse heeft opgericht en hij besluit met de hoop uit te spreken, dat vele inlandsche hoofden, die er toe in staat zijn dit lofwaaardige voorbeeld zullen volgen.

Oproep tot de Inlanders om geldelijken steun te verleen aan het „Leger des Heils” in Nederl.-Indië. — In de Pemberita Betawi werd vroeger reeds melding gemaakt van het feit, dat vanwege de leiders van het „Leger des Heils” in N.-Indië een boekwerk was uitgegeven, waarin, vergezeld van de noodige lichtbeelden, een overzicht werd gegeven van de wijze waarop de ingekomen gelden werden beheerd.

Aangezien het „Leger des Heils” ook in N.-I. er naar streeft het moeilijk bestaan der misdeelden in de maatschappij te verlichten, geneeskundige behandeling te schenken aan zieken en de met ernstige besmettelijke ziekten bezwaarden geneeskundig te doen verplegen, zoo kan de menschelevende arbeid van dit instituut niet hoog genoeg worden aangeslagen.

De schrijver, die zich M. S. teekent, wijst in de Pemberita Betawi van 20 September j.l. no. 215, op dien gezegenden arbeid van het „Leger des Heils”, welke zoovele Inlanders ten goede komt en is van meening, dat deze uit het beginsel van wederkerig hulpbetoon, nu ook het streven van het „Leger des Heils” moeten steunen. Dit is z. i. niet alleen behoorlijk, maar ook plichtmatig, want jaar-door helpt de Inlander zich zelf.

Bewezen mildheid in deze zal hem zeker nimmer berouwen.

In het verslag van een der vergaderingen van de Inlandsche vereeniging Daja Oepaja kon men lezen, dat besloten werd tot het houden van een serenade bij gelegenheid van het eindigen van de groote vastenmaand en dat voor dit doel werd gevraagd de bijdrage van f 1.— per lid. Wanneer zulk geld nu, inplaats van voor weinig nuttige serenaden, voor den arbeid van het „Leger des Heils” ware gebezigd, dan zouden de leden wel-is-waariets dat zij genoegelijk vinden, hebben gemist, doch zij hadden de groote zelfvoldoening kunnen smaken door hunne bijdragen het leed van zoovele te kunnen verlichten, waardoor zij innige erkentelijkheid van honderden hadden kunnen oogsten.

Schrijver hoopt, dat de vereeniging Daja Oe-

Zij zag hem aan, boog het hoofd en volgde hem. Hij geleidde haar naar een rustig plekje en vroeg haar toen eenvoudig, of zij zijn vrouw wilde worden — later, zoodra zij vrij zou zijn.

— Als ik weder vrij zal zijn. Zij knikte een paar malen met het hoofd en stak hem de hand toe. Ja, ja, zei zij daarop.

— Je moogt mij nooit meer verlaten, zei hij als in angst. Je behoort mij nu toe.

Zij bleven nog een poos daar zitten in de volheid van hun geluk. Zij hoorden niets dan de wacht die onophoudelijk heen en weer liep.

— Nu moet je naar bed gaan, zei Arnold ten slotte. Je rilt. Je moogt niet ziek worden.”

— Dat wil ik ook niet, hilde haar antwoord, terwijl haar tanden klapperden.

Hi wilde haar niet naar beneden geleiden, doch keek haar na, terwijl zij de trap afging.

Met groote passen bleef hij daarna rondlopen. Eigenlijk begon hij zich over zichzelf te verbazen; hij, die zich nooit om vrouwen bekommerd had. Als student had hij een mooi nichtje liefgehad, dat hem echter al spoedig onverschillig werd en in Indië..... nu, dat rekende niet mede. En thans beminde hij, de man op rijpen leeftijd, plotseling deze vreemdelinge.....

Tegen den morgen hoorde hij roepen:

— De kusten van Europa zijn in het gezicht!

Allen snelden toe om de smalle, grijze streep te zien. Eenigen kregen tranen in de oogen. Anderen hielden zich reeds met hun bagage bezig, zochten in het salon hun boeken bij elkaar en reclameerden hun eigendommen. Weer anderen regelden hun geldzaken, zaten te rekenen en te zuchten. Een paar

paja hem deze uiteenzetting van zaken niet ten kwade zal duiden en dat ook de andere Inlandsche vereenigingen in het medegedeelde aanleiding zullen kunnen vinden om het voorgebrachte denkbeeld eens in overweging te nemen. Hij vertrouwt tevens, dat men bereid zal bevonden worden de noodige mildheid ten deze te betrachten.

Onderricht in de Maleische taal in Nederland.

In de Oetoesan Melajoe van 2 November van dit jaar no. 80, wordt vermeld, dat van de zijde van professor Van Ophuijsen te Leiden het verzoek is gedaan de onderwijskrachten aan de Hoogeschool aldaar te versterken en daarvoor iemand aan te wijzen van den Maleischen stam. De persoon, die door den Directeur van O., E. en N. in Ned.-Indië voor die functie in aanmerking zou worden gebracht, zou zijn Soetan Mohamad Zein, leeraar in de Maleische taal aan de kweekschool voor onderwijzers te Bandoeng.

Soetan Mohamad Zein is een bloedverwant van den penghoeloe kapala Bato te Priaman, genoot zijne opvoeding aan de school te Fort de Koek en trad na zijn examen als candidaat-onderwijzer te Manindjoe op.

In het jaar 1908—1909 was hij werkzaam aan de school te Makassar, van waar hij als leeraar in de Maleische taal naar de school te Bandoeng werd overgeplaatst.

Hij is gehuwd met een familielid van den Toekoe van Priaman.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Het verleen van hulp door de Chinezen in Ned.-Indië aan de Chinese Regeering, tot regeling van den waterkeer in Groot-China. — De herhaalde berichten omtrent ernstige overstromingen in Groot-China, waardoor zoovele nuttige menschenlevens verloren zijn gegaan en belangrijke materiële schade aan het Chinese volk is toegebracht, hebben den heer Tan H'han Hie, redacteur-administrateur van de Ho Po aanleiding gegeven in no. 438 van dit blad de besturen der Chinese vereenigingen in Ned.-Indië op te wekken eene beweging in het leven te roepen teneinde middelen te beramen opdat de Chinese regeering geldelijk worde in staat gesteld aan het overtollige water in de rivieren leiding te geven.

De laatste overstroming in Juli van dit jaar werd veroorzaakt door te hooge waterstand in de rivier Yangtse. Al de in de nabijheid gelegen terreinen liepen toen onder en, behalve groote materiële schade, lieten tal van menschen daàr 't leven. Het geven van leiding aan het overtollige water, zegt schrijver, zal o.m. wel moeten geschieden met hulp van dijken, kanalen enz., hetgeen voor de Chinese regeering met hare gebrekkige geldmiddelen niet gemakkelijk is op te lossen, waar het bovendien bekend is, dat over geen voldoende geschoold personeel wordt beschikt. Toch mag z. i. de Chinese regeering in den bestaanden toestand niet berusten en is zij verplicht de noodige waterkeermiddelen in het leven te roepen, omdat het tot stand komen van die werken zal strekken in het belang

Egyptische heeren en een kleine Chinees staken zich in keurige Europeesche toiletten.

Riedhammer klopte aan de hut van Jeane Stevens: — Moeten wij nu in Genua van elkander scheiden? vroeg hij.

— Mijn billet gaat tot Antwerpen, zeide zij.

Hij dacht even na:

— Wacht iemand je daar op?

Zij zuchtte:

— Niemand weet nog, dat ik uit Batavia weg ben.

— Des te beter. Dan stel ik voor, je billet te laten vervallen en van Genua over land te reizen.

Ik ga al te voren te Napels van de boot. Men heeft hier aan boord niet te weten, dat wij bij elkander behooren.

— Neen, dat behoeft ook niet.

Het klonk zoo grappig gehoorzaam, dat hij er om lachte.

— Ik ga dus in Napels van de boot, spoor naar Genua en haal je daar aan de haven af. Wij blijven dan een paar dagen in die stad, als je wilt, en gaan samen door naar Parijs. Wil je dat?

Hij zag, dat haar tranen in de oogen stonden.

Zoodra hij vertrokken was, ging zij, rillend van koude, te bed liggen en hulde zich in een zijden shawl, een prachtig weefsel met groene en gouden arabesken, dezelfde, die Riedhammer te Port-Saïd van zich af had geduwd. Mevrouw Stevens had die shawl kort daarna gekocht, en zij gebruikte die nu als deken.

(Wordt vervolgd).

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

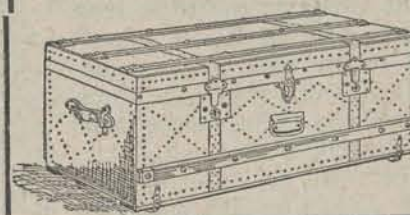
welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUISCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :- :- TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat

141-143, Den Haag.

Geheel gepantserde Hutfokers.

Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50.

Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 35 cM. hoog, m. bak f 11.50.

Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,

Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

NOORDEINDE 58
DEN HAAG.

E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELEN
en HOEDEN.

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijks-waterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.
Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leeraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen. „OOST EN WEST” te 's-Gravenhage.

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA”, - gehouden van 22-24 April 1910 te AMSTERDAM. -

1e Druk December 1908
Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25
3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRICHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.e

van het geheele Chineesche volk. Het beste ware, meent hij, dat de Chineesche regeering besloot, om, onder uiteenzetting van den bestaanden gebrekkigen toestand, een beroep te doen op de vaderlandslievende gevoelens van het Chineesche volk, waarvan de vermogendsten zeker bereid zullen worden bevonden naar krachten geldelijk te helpen. Ook de welgestelde buitenlandsche Chineezers, waaronder de Ned.-Indische waarvan zooveel hart en medegevoel hebben voor rasgenooten in het Moederland, zullen van hunne belangstelling willen doen blijken, zoodra een dergelijke beweging onder behoorlijke leiding op touw gezet wordt.

Naar schrijver's meening ligt zulk een actie geheel op den weg van de besturen der Chin. vereenigingen in Ned.-Indië, en beveelt hij dan ook zijne denkbeelden in hunne warme belangstelling aan.

De vooruitgang van de Chineezers in Nederl.-Indië. — In hetzelfde nummer van de Ho Po geeft de Hulp-Redacteur tevens eene beschouwing over den tegenwoordigen stand van zaken met betrekking tot den vooruitgang van den Chineeschen stam in Ned.-Indië. Hij wijst daarbij op het feit, dat het standpunt is overwonnen dat die vooruitgang moet komen zoowel van de zijde van den man als die der vrouw, en dat deze laatste, met het oog op hare minder intellectuele ontwikkeling en op haar sterk bijgeloof, vooreerst nog den man moet worden geleid. Hoewel in den loop der laatste jaren vele oude begrippen hebben plaats gemaakt voor nieuwere denkbeelden, oude toestanden zijn gewijzigd in modernen zin en het bijgeloof wel iets is verminderd, zoo gaat, vindt het blad, de vooruitgang bij de Chineezers toch niet bijzonder snel.

De hulp-redactie stelt zich in deze geen partij en wil niet zoeken naar de reden van dien geringen vooruitgang, n.l. of die hoofdzakelijk te wijten zou zijn aan den man dan wel aan de vrouw, wel wetende, dat de schuld aan beide zijden zal moeten worden gezocht.

De Chineesche vrouw is haar inziens nog niet voldoende ontwikkeld om de onafhankelijke stelling in de maatschappij in te nemen waarnaar zij streeft. Zij volgt te vaak haar eigen zin en houdt zich al te veel met het hazardspel bezig.

In het kort, zij wenscht eigenlijk niet te worden geleid.

De man verwijt de vrouw wel een en ander, doch ten slotte laat hij haar toch maar begaan, met het gevolg, dat de Chineezers in Ned.-Indië thans nog bij vele andere rassen in ontwikkeling ten achter staan.

De Chineesche man heeft blijkbaar dus geen voldoende invloed op de Chineesche vrouw, een gebrek dat, volgens de hulp-redactie, het best te ondervangen zou zijn als de Chineesche man zichzelf eens ging herzien. Hij zou in de eerste plaats een goed voorbeeld moeten geven aan zijn vrouw, en moeten begrijpen, dat de speelduivel in de woning van de vrouw al even gevaarlijk is als de toptafel buitenshuis voor den man. Ook zal hij de huizen van ontucht moeten mijden en de prostituées boycotten.

De handel tusschen Java en Japan. — Aan de hand van The Straits Budget, deelt de Oetoesan Melaioe van 21 September no. 74, mede dat, wanneer de handel van Java op Japan niet tijdig voorzieningen neemt, deze het bij den Duitschen handel zal afleggen.

In het jaar 1886 bestond eerstgenoemde hoofdzakelijk uit voorwerpen in Japan vervaardigd naar Europeesch model, die tegen zeer goedkoop prijs werden geleverd en dientengevolge bijzonder in den smaak vielen van het groote publiek. Die goedkoopheid heeft echter op den duur natuurlijk de kwaliteit geschaad en er toe geleid, dat bij het publiek het vertrouwen te loor is gegaan, ook al tengevolge van het feit, dat de merken niet betrouwbaar waren.

Intusschen is de Deutsche handel met groote energie in Oost-Azië opgetreden en heeft zich goed op de hoogte gesteld van hetgeen bijv. Java noodig heeft, tracht nu daaraan meer en meer te voldoen, en is zodoende een ernstige concurrent van Japan geworden.

Hoewel de Javaan nu niet zoo bijzonder standvastig is in zijne neigingen bij den koop van de artikelen, welke hij noodig heeft, zoo zal hij toch wel spoedig bemerken, dat hij door de aanschaffing van degelijke en niet te dure Deutsche voorwerpen beter af is dan met goedkope Japansche prullen.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCH KOLONIËN.

De tentenstad, verzezen voor de keizerkroning van het Britsche koningspaar te Delhi, heeft, in haar kort bestaan, vóór de komst der feestvierenden, kwade uren doorstaan. In de

laatste helft van November veroorzaakten een krachtige storm en zware regens, geheel buiten den tijd, groote schade; tweemaal bracht brand groote verwoesting aan; het groote paviljoen, waarin de vorsten en grooten aan den koning moesten worden voorgesteld, ging in vlammen op, en de tent waarin het vuurwerk geborgen was voor een groote tuinpertij, onderging hetzelfde lot.

Moedwil of ongeluk? Tegenwoordig krijgt kortsluiting al spoedig de schuld. In elk geval weerhield dit alles koning George en koningin Mary niet op den vastgestelden dag te Delhi te zijn om den durbar, volgens het bijna ongewijzigd programma te doen plaats hebben.

Ook andere tegenspoed werkte tegen. Een der schepen, die kleedingstukken, ornamentatiën, vuurwerk moesten overbrengen, raakte vast op een klip; uit een trein, die groote geldswaarden voor Delhi, via Frankrijk vervoerde, werden deze juist beroofd; maar ook dergelijke tegenvallers konden niet beletten dat de droom uit de 1001-nacht werkelijkheid zou worden. Voor het eerst heeft een Westersch monarch zijn kolonie in het verre Oosten betreden, om daar gehuldigd te worden als Emperor of India. Na eerst den 2en December te Bombay aangekomen en hier reeds op schitterende wijze verwelkomd te zijn, werd den 5en de reis naar Delhi volbracht, waar de groote vertooningen nu in volten gang zijn.

DUITSCH KOLONIËN.

Zooals men weet, is het heengaan van den minister van koloniën Von Lindequist, tengevolge van zijn verzet tegen de Marokko-Kongo-Kameroen-oplossing, door velen in Duitschland betrouwd. Met name heeft de D. Kol. Ver., die anders nog al gouvernementeel is, ten deze partij gekozen voor Von Lindequist. Zij is nu overgegaan tot het openlijk betuigen van haar voorkeur voor den afgetreden staatsman, tegenover de politiek van hen, die het roer van staat in handen hebben. Hertog Jan Albrecht van Mecklenburg, heeft als voorz. van de D. K. V., den oud-minister een met algemeene stemmen genomen besluit overhandigd, om erkentelijkheid uit te drukken voor de uitnemende diensten tijdens zijn loopbaan aan de koloniale belangen bewezen. De Kol. Zeitschrift in denzelfden geest sprekende, zegt dat er maar een middel is om het onherstelbare verlies te vergoeden, namelijk v. Lindequist een zetel in de volksvertegenwoordiging te bezorgen.

De Deutsche regeering heeft besloten tot het zenden van een verkennerstocht in de nieuw verkregen Kongoland. Vooral zal de loop der rivieren worden opgenomen, om na te gaan welk voordeel ervan te trekken is voor de ontwikkeling van het land en de nijverheid. Als waarschijnlijke leider wordt professor Thorbecke genoemd, die thans een expeditie in Midden-Kameroen aanvoert.

FRANSCH KOLONIËN.

Er is in de Fransche Kamer nog al wat te doen geweest over het gebruik gemaakt van de negertroepen. De afgevaardigde Vaillant wees op het buitengewoon groote sterftecijfer bij hen die naar Zuid-Algiërs waren overgebracht en op de meening in Duitschland uitgesproken dat zij als barbaarsche troepen te wraken zijn. De rapporteur Raiberti prees ze als voortreffelijke troepen. Jaurès noemde de proef om Senegaleezen in Algiërs te acclimatiseeren een noodlottig droombeeld. De minister van koloniën erkende, dat de poging om Senegaleezen op de hoogvlakten van Oran te acclimatiseeren niet was gelukt. De kans bestaat dat dit beter zal slagen aan de kusten van de Middell. Zee, anders zullen zij voor West-Marokko worden bestemd, waar zij reeds aangewend zijn met gunstigen uitslag.

Fransch-Spaansche onderhandelingen. — Na een overleg van een tiental dagen met het ministerie van buitenlandsche zaken te Parijs, is de Fransche gezant te Madrid, Geoffray, naar zijn post teruggekeerd, om te trachten de onderhandelingen met Spanje, over een vergelijk in de Marokko-aangelegenheden, tot een goed resultaat te brengen. Van Spaansche zijde is Garcia Prieto, minister van buitenlandsche zaken, de woordvoerder. De Britsche gezant bij het Spaansche hof heeft de zittingen bijgewoond en schijnt ook verder een adviseerende stem te hebben.

Daar vooraf nota's gewisseld zijn over hetgeen men van elkander verwacht en men elkander wel wil gunnen, zal men het te Madrid spoediger eens worden dan te Berlijn het geval is geweest. Aan de pers is verzocht zich niet te veel met veronderstellingen en het opdrijven van wenschen en voorwaarden in te laten, zoolang de diplomatie het in het belang der goede afwikkeling beschouwt om het verloop der beraadslagingen geheim te houden. Onbe-

VERKOOPHUIS

GROOT
HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

DE BAS & Co., Bankiers

NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE

belasten zich met alle BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

P. A. W. PHILIPPONA,

41 Hoogstraat - Den Haag.

Specialiteit in TAFELSERVIEZEN.

Garantie van Bijbestelling.

ONTWAKING

ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN,
KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.

ONDER REDACTIE VAN:

GEORGES EEKHOU, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS
OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.

BESTUURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwen" te Antwerpen.

Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—

Losse afleveringen f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

scheiden en nieuwsgraag als de pers nu eenmaal is, laat zij zich hierdoor echter niet van gissingen en beweringen terug houden. Volgens een dezer geruchten heeft de Spaansche minister-president Canalejas de verwachting uitgesproken, dat het verdrag den 7en Januari geteekend zou zijn.

TRIPOLI.

De Italianen beproeven het veroveren van het „hart“ hunner nieuwe onderdanen hier met zijn, daar met honig. Zij willen de gewekte verlttering nu weer verzoeten. Bij de viering van het Mohammedaansche Berzameest zijn brood en lammeren onder de inboorlingen verdeeld, de minarets en moskeeën werden verlicht, zelfs werden kanonschoten gelost ter eere van het feest — of deze klank een feeststemming gewekt zal hebben?!

Maar wie hieruit tot zwakke toegeeflijkheid mocht concludeeren, zou dadelijk van die dwaling genezen worden, de krijgsooperatiën gaan door en de krijgsvraden gaan zonder mededoogen voort allen te vonsissen, die van eenige onwelwillende daad verdacht zijn. Zoo werden den 5en December nog 14 Arabieren tegelijk opgehangen wegens verraad.

BELGISCH KONGO.

De socialistische leider Van der Velde heeft in de Kamer een onderzoek voorgesteld aangaande verschillende door hem gesignaleerde misstanden in Belgisch Kongo. De missionarissen zouden sterken drank aan de inboorlingen verkoopen en zich aan mishandelingen schuldig maken. Zij zouden de negerkinderen wederrechtelijk in hun z.g.n. kapellen-hoeven opgesloten houden, de besturende ambtenaren zouden de bepalingen verkrachten gemaakt ter beperking van de jacht op olifanten, gedwongen arbeid zou nog steeds worden toegepast. De minister van koloniën, Renkin, antwoordde, dat de missionarissen alleen alcoholische dranken voor eigen gebruik in bezit hadden; van de mishandelingen gaf hij een vrij slappe opheldering. Er lag veel overdrijving in de voorstelling betreffende de toe-eigening en behandeling van kinderen door de Jesuïten; de Inlandsche hoofden zouden hieraan mede schuldig zijn. De minister droeg geen kennis van de beschuldiging dat ambtenaren ivoor zouden krijgen van de inboorlingen; hij zou er zoo noodig maatregelen tegen nemen. Tegen dwangarbeid waren bevelen uitgevaardigd; de door Van der Velde vermelde gevallen betroffen vrijwillige arbeiders, of het recruteeren van soldaten.

FORMOSA.

In Handelsberichten vestigt de waarn. consul, Jhr. mr. de Beaufort, te Kobé, de aandacht op mededeelingen over Formosa-suiker, voorkomende in het rapport van den Britschen consul over 1910. De productie bedroeg ruim 4 miljoen cwt. 92% daarvan ging naar Japan. De met suikerriet beplante oppervlakte is in 1910 met ruim 5000 acres toegenomen en daardoor op ruim 220 duizend acres gekomen.

Uit vrees voor overproductie worden tijdelijk geen vergunningen voor nieuwe suikermaatschappijen verleend. Als alle in aanbouw-zijnde fabrieken in werking zijn, is de productie per jaar te schatten op 5 miljoen zakken, d. i. het dubbele van wat in Japan noodig is voor eigen consumptie en voor de raffinaderijen. Zijn deze verwachtingen gebillijkt, dan zal de Formosa-suiker een geduchte mededinger op de wereldmarkt worden.

**Oost- en West-Indisch
Literatuur-overzicht.**

De heer Van Hinloopen Labberton over J. P. Coen in een Javaansch geschiedverhaal.

In No. 5 van „Het Tijdschrift“, redacteur de heer E. F. E. Douwes Dekker, schrijft de heer D. van Hinloopen Labberton o.m.:

In een Babad Kediri, welke met een vlotte en over het geheel zeer goede vertaling werd uitgegeven door den controleur van het Binnenl. Bestuur P. W. van den Broek, onder den titel „De geschiedenis van het rijk Kediri“ (Leiden, E. J. Brill, 1902), wordt op pag. 113 van de vertaling, door Semar de volgende voorspelling gedaan aan den laatsten vorst van Madja-pait, die door den Islam van zijn zetel is beroofd:

„Herinner het u later wel ter dege; iemand, die den naam „oud“ zal dragen, geen kris tot wapen heeft, en zich verstouten zal op gelijke hoogte met u te gaan zitten, dat zal mijn helper zijn (bedoeld wordt: tegen den Islam, die u verjaagd heeft).“

Wanneer wij ons wenden tot den man, wiens naam „oud“ luidt, dan ligt — zegt de heer v. H. L. — eene, door den vertaler niet opgemerkte janspeling op Coen voor de hand, daar toch het Javaansche woord „koen“ dat als zoodanig in tembang (poëzie) in gebruik is „oud“ beteekent. In dagelijksche

gebruik zijn nog de afleidingen hiervan „pikoen“ — stokoud, suf van ouderdom, en het vermoedelijk van denzelfden stam afkomstige koena — de „oude tijden“, of de tijd van een vroeger bestaan op aarde.

Dat de Westersche gouverneurs-generaal niet schroomden om zich de gelijken in rang van Jaya's vorsten te achten, en den ban van onderdanige vereering verbraken, is voldoende bekend.

Agrarisch recht in Ned.-Indië.

Wij hebben, aan de hand van de Java-Bode, destijds medegedeeld, dat eenige ambtenaren bij het Departement van B.B., onder aanmoediging van den Directeur, bezig waren met het samenstellen van een handleiding voor de kennis der agrarische regelingen.

Thans is dit werk verschenen meldt genoemd blad. Het draagt den titel: Handleiding voor de toepassing van de wettelijke bepalingen en administratieve voorschriften betreffende het agrarisch recht in Nederl.-Indië. Met voorkennis der Regeering samengesteld onder leiding en toezicht van J. Polak, secretaris van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken, te voren chef van Afdeling A van het Departement van Binnenl. Bestuur, door J. F. W. v. d. Meulen en J. Ph. Freyss, ambtenaren bij laatstgenoemd Departement.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Afd. 5 van Deel 51 bevat o.m. de volgende bijdragen: Beknopt verslag van de werkzaamheden in het Geneeskundig Laboratorium gedurende het jaar 1910. — Een paar zeer gevoelige reacties op bloed, door L. S. A. M. von Römer. — Onderzoekingen aan 700 Bataviasche schoolkinderen, door dr. G. W. Kiewiet de Jonge. — De bacteriologische diagnose van pest in de afdeling Malang, door dr. J. de Haan. — Over Polyneuritus Gallinarum, door Dr. C. Grijs.

De Indische Gids.

De December-aflevering van „De Indische Gids“ opent met een bijdrage van Mr. A. van Gennep onder den veelzeggenden titel: „De plannen tot desorganisatie van het bestuur in Indië“. De conclusie van Mr. v. G. luidt:

Dat de reorganisatie, die thans wordt voorgesteld, ten opzichte van Java en Madoera, in zijn hoofdlijnen defect is, omdat ze: I. in de Gouvernemenen bestuurseenheden schept, die wél verplaatsing van centralisatie, maar, omdat ze veel te groot zijn, geen vruchtbare decentralisatie zullen brengen. II. Alleen aan de belangen der centrale bureaux en der ambtenaren tegemoet komt, doch de maatschappelijke belangen, die een goed ingericht zelfbestuur eischen, volkomen miskent. III. In plaats van de historisch gegroeide Residenties te versterken en ten opzichte harer uitvoerende macht beter te organiseren, deze zonder eenig redelijk motief totaal vernietigt, en alzo — kort samengevat — niet is een reorganisatie, maar een desorganisatie van bestuur.

De heer P. Hövig schrijft vervolgens over de vroegere Inlandsche goudindustrie in de Lebongstreek, het gedeelte van Benkoelen, waarin de bekende mijnen van de goudmaatschappijen Redjang Lebong, Ketahoen, Simau enz. gelegen zijn.

Merkwaardig is het, dat toen de eerste Europeesche prospectors de Lebongstreek bezochten, ze geen Inlandsche mijnbouw aantroffen, niettegenstaande aan de bevolking de aanwezigheid van talrijke mijnwerken uit vroegere periode bekend was. Waarom die industrie verlopen is, weet de bevolking niet te vertellen, alleen dat de Engelschen indertijd op genoemde plaatsen kwamen om gom, damar en rotan op te koopen en tevens aan de kust koffie, peper en muskaattuinen aanlegden, waardoor de Lebongbevolking kans zag zich betere vaste inkomsten te verschaffen, zoodat het meerendeel zich aan de kust vestigde.

In een volgend artikel gaat „Batavus“ heftig te keer tegen de „Indische bureaucratie“. Wanneer men in ons Indië een of andere vergunning vraagt, laten we zeggen — aldus Batavus — een vergunning om water te mogen aftappen uit een riviertje voor een koffie- of suikeronderneming, dan is de ambtelijke weg de volgende: (Batavus somt dan een aantal autoriteiten op, die alle inzage moeten nemen, adviseeren, enz., waardoor de zaak hare beslissing eerst krijgt gewoonlijk na 1 à 1½ jaar). Hoe geheel anders behandelt men zoo iets in de Straits bijv. Na een of twee weken, soms binnen 48 uur, krijgt de aanvrager zijn beslissing, waarbij hij, de eenige man die er iets van afweet (dat is de ingenieur of ambtenaar, die de aanvraag kan beoordeelen), de concessie al of niet verleent.

Men lette op het groote verschil: de Engelse ambtenaar draagt de volle verantwoordelijkheid van zijne beslissing; de onze niet; want deze adviseert slechts en laat de beslissing aan den Directeur of G.-G. over. Deze laatste hooge auto-

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

VLEU PIA KUNSTPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.	ELS. NO'S. P'ANO'S. ELS.
		<p>p. m. of f 50.— p. j. af. „ -80.— „ „</p> STEMMEN. IL. Instrumenten. <p>voor het GEREEDMAKEN TROPEN.</p>

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

RUIME KEUZE

Kerst-Geschenken.

KLEEDJES - LOOPERS - ZAKDOEKEN

FANTASIE-ARTIKELEN

DAMES- en DIENSTBODENSCHORTJES.

Modemagazijn „BRUSSEL“, Weimarstraat 61 DEN HAAG.

Speciale verkoop van GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN. — CHAPELLERIE en BONTWERKEN. — AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF, TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau: HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn. LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE“ onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar. Bekroond propagandageschrift, franco per post f 0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f 0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f 0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f 0.94. — KOOKBOEKEN franco per post f 0.17 en f 0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

riteiten dragen ook de volle verantwoordelijkheid niet, want ze kunnen zich beroepen op de adviezen hunner ondergeschikten. Dit is het ellendige, in Ned.-Indië zo geliefde dekkingssysteem, dat de kracht en de zelfstandigheid der ambtenaren verlamt. Waarbij men nog denke aan het ontzettende tijdsverlies bij onze methode en de groote materiële schade die er het gevolg van is!

Met resident Engelenberg, die de Indische bureaucratie ter sprake bracht in een omlangs door hem gehouden voordracht in de vereeniging Moederland en Koloniën, is Batavia het eens, dat de bureaucratie een draak is, waartegen de beste Gouverneur-Generaal en Directeuren het af moesten leggen.

Verder bevat dit Ind. Gids-Nr. een uitvoerige bespreking door J. C. Lamster van de „Landrentebelastingwerkzaamheden in 1908/09 en in 1910”, door P. Sollewijn Gelpke en N. M. C. Verweij Mejan; een schetsje van Ed. Kühr, getiteld: „De veroveraar”, en voorts de gewone maandelijksche rubrieken, als: Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagbladartikelen, door J. E. de M. — Koloniale literatuur: — Wetenschap en industrie. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Onze Eeuw.

Het December-Nummer van „Onze Eeuw” brengt ten eerste het verhaal eener reis van Tandjong-Priok naar Soerabaja, door (Mej.) C. M. Vissering en ten tweede een artikel van Dr. E. B. Kielstra, getiteld „Moeilijke tijden”, waarbij de schrijver als uitgangspunt neemt het werk over den Java-oorlog van 1825—1830, bewerkt door de heeren P. J. F. Louw en E. S. de Klerck, waarvan in het geheel, tusschen de jaren 1894 en 1910 zes deelen zijn verschenen.

Wij laten het slot van dit belangrijke artikel hier volgen:

Door den Java-oorlog is in tal van opzichten een letere toestand geboren. Er was, in de Vorstlanden geen plaats meer voor een machtige anti-Europeesche partij; ons bestuur kon nu met vertrouwen samenwerken met de vorsten, om langzamerhand tot verbeteringen in economischen en juridischen zin te geraken. Zoolang de vorsten toonen, vertrouwen te stellen in ons bestuur, en daarmee te willen samenwerken, is er voor ons geen rede om verandering in de thans bestaande verhoudingen te wenschen. En..... dit is wel duidelijk: de voor 1825 bestaande zij het soms sluimerende vijandschap is verdwenen, nu de Java-oorlog voor goed onze meerderheid heeft bewezen. Het zal slechts van het beleid van onze zijde afhangen, dien toestand te behouden en te bevestigen; daartoe is in de eerste plaats noodig, dat de Inlandsche bestuurders overtuigd zijn van onze goede bedoelingen, en, bovenal, van onze goede trouw.

Vragen van den Dag.

Den 6en December j.l. was het honderd jaar geleden, dat J. K. Hasskarl geboren werd (overl. 5 Jan. 1894). Dit feit geeft den heer M. J. S. aanleiding zijn groote verdiensten met betrekking op de botanische wetenschap te herdenken in een interessant artikel in het jongste Nr. van de Vragen van den Dag.

Justus Karl Hasskarl stamde uit een Zweedsche familie, die zich in Duitschland gevestigd had. Op jeugdigen leeftijd wijdde hij zich aan de studie der plantkunde, kreeg in 1837 een betrekking aan 's lands Plantentuin te Buitenzorg, aan welke instelling zijn naam onafscheidelijk is verbonden. Hasskarl had ook een groot aandeel in de invoering der kina-cultuur op Java.

Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap v. K. en W.

Inhoud van Afl. 5 en 6 van Deel 53: Aanvullingen van foelichting betreffende het landstchap Asahan. — De inscriptie van Nglawang, door dr. N. J. Krom. — De heiligen van Java. IV. Ki Pandan arang te Tembajat, door dr. D. A. Rinkes (Met foto's en kaart). — Oudheidkundige aantekeningen (I), door T. van Erp (met platen). — De datum Maandag 12 Rabi e I op den grafsteen van Malik Ibrahim, door dr. Th. W. Juynboll.

De Indische Mercur.

No. 49 bevat de volgende bijdragen: Over bereiding van rubber, door C. J. de Vogel. — Over bereiding van zondroge koprah. — Nederlandsche literatuur over de rijstplant, door Dr. I. Dekker. — Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jzn. — Is studie van Indische talen in Europa noodig voor den a.s. planter, door Dr. A. H. Berkhout en T. J. Bezemer. — Vezelcongres te Soerabaja. Literatuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker. — Kaboenkultuur in N.-Indië. — Invoer op Java in 1911. — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen uit het vrije verkeer

van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen. Enz.

**

Ten slotte nog eenige titels van bijdragen in periodieken over Indië.

De opening van de werken voor de haven van Soerabaja. (De Ingenieur. 1911. No. 49).

Het Marine-vraagstuk in betrekking tot Nederland en Nederlandsch-Indië, door C. de Vries (Ind. Genootschap. Vergadering van 7 November 1911).

De pepercultuur in de Buitenbezittingen. (Vervolg: Assistent-Residentie Billiton; Residentie Westerafdeeling van Borneo). (Korte berichten voor Landbouw, nijverheid en handel. 2e jaargang. No. 1).

Productie- en handelscijfers van copra, kokosnoten en kokosolie (De Handel. December 1911).

Dutch New Guinea. — Centraal Celebes (overzicht der reizen van den heer E. C. Abendanon op dit eiland). (The Geographical Journal. Dec. 1911).

Fünfzig Jahre Batakmission, von J. Warneck. (Allgemeine Missions-Zeitschrift. Dezember 1911.)

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche (Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 15 November 1911;

De Locomotief t/m 14 idem;

Het Soer. Handelsblad t/m idem;

De Sumatrapost t/m 18 idem;

De Sumatrabode t/m 16 idem;

Tjahaja Sumatra t/m 16 idem;

De Ind. Mercur no. 50;

Weekblad voor Indië no. 30;

Handelsberichten van het Min. van Landbouw;

Kort-Verslag Vergadering Tweede Kamer S.-G.;

De Banier no. 44;

Bandera Wolanda no. 9.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afd. Amsterdam:

Vanwege het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap zullen te Amsterdam vier volksvoordrachten over Indië worden gehouden, waarbij de heer J. E. JASPER, Controleur bij het Binnenl. Bestuur als spreker zal optreden.

De eerste voordracht zal gehouden worden op Woensdag 20 December a.s., 's avonds acht uur, in het Gebouw van den Werkenden Stand, Kloveniersburgwal.

De volgende voordrachten zullen gehouden worden op 31 Januari, 14 en 28 Februari 1912.

De leden van de Afdeling Amsterdam onzer Vereeniging kunnen, op vertoon van hun diploma, gratis bij de firma J. H. de Bussy, Rokin 60, een kaart bekomen, recht gevend op toegang voor één persoon voor de vier voordrachten.

Wenscht een lid meerdere kaarten te ontvangen, dan zijn die voor 50 cents, en 5 pCt. stedelijke belasting, bij genoemde firma verkrijgbaar.

Spoedige aanmelding is met het oog op het beschikbaar aantal kaarten, gewenscht.

Het Bestuur,

Mr. H. SMEENGE, Voorzitter.
C. DE VRIES, Secretaris.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

Voor den Handel en Industrie.

Indien U nog niet is geabonneerd, gelieve dan uw bedrijf (voor het desbetreffend vakblad) en adres op te geven. Zonder twijfel zal U zich abonneren. Proefnr. wordt gratis gezonden.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

verschijnt in 4 verschillende éditie.

Amsterdam - Amstel 18.

S. P. VAN DER MAREL,

COPERNICUSSTRAAT 123. —:- hoek Beeklaan.

TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN en COMESTIBLES.

5% dividend.

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubeleering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 ————— TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

ADVERTENTIËN.

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT] MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN, LODEWIJK VAN DEYSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS, JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“ DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—

Uitzending van alle gerechten en Diners.

Aanbevelend: L. HANNEMANN, Eigenaar.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,
BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

N.V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

:: ELEMENTEN DER :: PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leidraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en	{ ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal	{ geb. „ 0.65
Drie Opstellen over Karaktervorming	{ ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med.	{ geb. „ 0.80

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat. SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

- 10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
- 20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

KRUL'S KONINKLIJKE FABRIEK
van uitsluitend prima kwaliteit Chocolade, Fijne Bonbons, Enz. Hofleveranc.

KRUL'S CHOCOLAT SUISSE

Geheel volgens Zwitsersche methode bereid.

KRUL'S HAAGSCHE HOPJES

Waarborgen een uitmuntend van ouds bekend fabricaat.
Noordeinde 44 - DEN HAAG - Telefoonrs. 3165-3167.

Bekend adres van verzendingen naar **INDIË** voor het **SINT-NICOLAASFEST**, ook direct aan particulieren.

A. A. BOLT = **CONFISEUR PATISSIER**

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f - 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een heer, oud-onderwijzer Kweek-school voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twee zeebaobes.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verlenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	{ Maleisch Javaansch Soendasch Atjehsch. }	gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	{ Javaansch.	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage	{ Maleisch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds [der] Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats: